

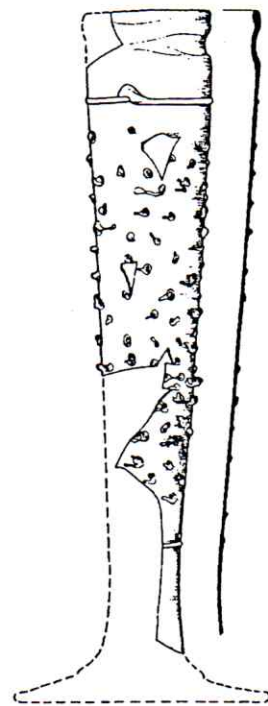
zesílilo úsilí lucemburského tábora o navázání přátelských vztahů s Polskem a Uhrami. V celé záležitosti se mnohdy křížily přístupy krále Jana a jeho syna Karla, a tak není divu, že v následné lokální válce s Habsburky potkal lucemburskou stranu neúspěch. Navíc konflikt dále odčerpával finanční zdroje královské komory a zatížil královské statky. Roztržka, která přitom vznikla mezi otcem a synem, se zmírnila teprve poté, kdy byl král Jan, v důsledku zhoršujícího se zdravotního stavu, postupující slepoty, vyřazen z rozhodování. Roku 1341 na jednání v Praze Jan Lucemburský poprvé prohlásil Karla za svého právoplatného nástupce.

Tehdy se také začaly rýsovat nové naděje na zlepšení pozic Lucemburků v říši. Vévodkyně Markéta Korutanská tehdy zapudila za ostudných okolností svého manžela Jana Jindřicha a brzy nato se provdala za Ludvíka Wittelsbašského, syna tehdejšího císaře Ludvíka Bavora. Císař odňal Korutany Habsburkům a udělil je svému synovi. Překročil tím ovšem únosnou míru svých pravomocí a tak se znovu dostala na pořad dne jeho císařská hodnost, kterou držel bez souhlasu papežského stolce. Problém „kacířského“ císaře se rozhodl vyřešit nový papež Kliment VI. (Pierre Roger de Rossières), bývalý Karlův učitel z doby jeho pobytu na dvoře francouzského krále. Zřetelným dokladem sblížení stanovisek papežské kurie a Lucemburků bylo povýšení pražské diecéze na arcidiecézi v roce 1344. Prvním arcibiskupem byl jmenován dosavadní pražský biskup Arnošt z Pardubic. Současně již probíhala jednání o Karlově kandidatuře na hodnost římského krále. Jakmile bylo dosaženo souhlasu kurfiřtů, vyzval je papež k sesazení Ludvíka Bavora a k provedení nové volby. Roku 1346 byl většinou hlasů zvolen římským králem markrabě moravský Karel. I když jej ještě čekala složitá cesta ke skutečnému převzetí moci, šlo o rozhodující obrat v jeho postavení. Karlův další vzestup pokračoval po smrti krále Jana. Tehdy již slepý český král padl 26. srpna 1346 v bitvě u Kresčaku (Crécy), jedné z prvních bitev začínající stoleté války, jíž se účastnil na straně francouzského krále. Jeho nástupcem se stal markrabě moravský a král římský Karel IV.

HISTORICKÉ PRAMENY

Dalimilova kronika O nynějším vladaři, šlechtěném králi Janovi (podle: Kronika tak řečeného Dalimila, Praha 1977, s. 176).

„Když poznali čeští páni k svému hoři,
že je Korutanský v ničem nepodpoří,
soudili, že Elžka Přemyslovna vdána
má být za hraběte, z Licmburka Jana,
syna císařova. Svěřili mu vládu
a Jindřicha hnali z Prahy bez odkladů.
Tomu králi, Bože, zachovat rač zdraví.
Ať ho starost o lid nikdy neunaví,
ať do svého sněmu české pány volá,
aby rozkvetl zas kraj zničený zpola,
aby mír v něm nastal a on dobyt slávy.
Zemané jsou pevnou hrází panovníka,
kdo je opomíjí, sám se trůnu zříká
a ze země měl by se ctí odejít.“

Číše a konvice ze 14. stol.

